

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๓

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง

นายณัฐพร โตประยูร

ผู้ร้อง

นายอานนท์ นำภา ที่ ๑

นายภาณุพงศ์ จาดนอก ที่ ๒

นางสาวปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล ที่ ๓

นายพริษฐ์ ชิวารักษ์ ที่ ๔

นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ ที่ ๕

นางสาวสิริพัชระ จิงธีรพานิช ที่ ๖

นายสมยศ พุกกะเวส ที่ ๗

นางสาวอาทิตยา พรพรม ที่ ๘

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

นายณัฐพร โตประยูร (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙
ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า คณะบุคคลประกอบด้วยกลุ่มกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ร่วมกับสหภาพนักเรียนนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย กลุ่มแนวร่วมนิสิตมหาสารคามเพื่อประชาธิปไตย

- ๒ -

และกลุ่มเสรีไทยพลัส ได้ใช้สถานที่ต่าง ๆ ในการจัดเวทีชุมนุม อันเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๖ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ละเมิด ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพรักของปวงชนชาวไทย เป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และก่อให้เกิดความแปลกแยก ปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะบุคคลที่ปราศรัยเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน ๘ คน ได้แก่ นายอนันท์ น้าภา (ผู้ถูกร้องที่ ๑) นายภาณุพงศ์ จาดนอก (ผู้ถูกร้องที่ ๒) นางสาวปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล (ผู้ถูกร้องที่ ๓) นายพริษฐ์ ชิวารักษ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๔) นางสาวจุฑาทิพย์ ศิริขันธ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๕) นางสาวสิริพัชระ จิงฉีรพานิช (ผู้ถูกร้องที่ ๖) นายสมยศ พฤษภาเกษมสุข (ผู้ถูกร้องที่ ๗) และนางสาวอาทิตยา พรพรม (ผู้ถูกร้องที่ ๘) ได้กระทำให้เป็นขบวนการ มีการนำแนวคิด มาจากอดีตพรรคอนาคตใหม่ซึ่งคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ปรากฏสัญลักษณ์การชูสามนิ้ว และไม่ยอมรับ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงการปราศรัยในสถานที่ สาธารณะ ได้แก่

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีเสกคาถาปกป้องประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีเชียงใหม่จะไม่ทน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยสรุปได้ว่าการที่นิสิตนักศึกษาและประชาชนชุมนุมเรียกร้องส่วนหนึ่งเป็นเพราะต้องการตั้งคำถามต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาสำคัญคือมีกระบวนการที่จะทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ ไกลห่างจากระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ การออกแบบโครงสร้างรัฐธรรมนูญให้เอื้อต่อการขยายพระราชอำนาจ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕ วรรคสอง กำหนดให้การจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย การแทรกแซงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญโดยสถาบันพระมหากษัตริย์ การออกกฎหมายขยายพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ หลายฉบับ ให้มีหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์ทำให้ทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตกเป็นของพระมหากษัตริย์ ให้มีการโอนอัตรากำลังพลและงบประมาณบางส่วนไปเป็นของหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ รวมถึงการตรากฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินในส่วนของสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการเสนอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ กรณีไปอยู่ต่างประเทศ

- ๓ -

ต้องมีการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ให้ทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินกลับมาเป็นของพี่น้องประชาชนทุกคน

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยสรุปได้ว่า ที่เรามาชุมนุมกันในวันนี้ เพื่อจะยืนยันว่านอกจากข้อเสนอสามข้อที่เราพูดกันอยู่ทุกเวที ความจริงมันมีข้อเสนอระหว่างบรรทัดที่มันเป็นข้อเสนอสัญญาคัญที่สุด คือ การแก้ปัญหาการขยายพระราชอำนาจของสถาบันกษัตริย์ และผมขอยืนยันอีกครั้งว่าไม่ใช่มีมือบั่นเจ้า ไม่ใช่มีมือฉาบจ้วง แต่เป็นมือที่พูดความจริงเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อตั้งโดยอาจารย์ปรีดี วันนี้พวกเราทุกคนรับไม้ต่อมาจากคณะราษฎร รับไม้ต่อมาจากอดีตบรรพบุรุษของเรา เพื่อสะสางปัญหาทั้งหมด เราทุกคนคือเลือดเนื้อเชื้อไขคณะราษฎรที่จะมาทำหน้าที่แทนคณะราษฎร ประเด็นสำคัญที่ผมจะพูดวันนี้คือข้อเรียกร้องระหว่างบรรทัดของพวกเรา ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หมายถึงกษัตริย์ต้องอยู่เหนือการเมืองและอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ พระราชกรณียกิจอันใดที่ทำให้พระมหากษัตริย์มายุ่งเกี่ยวกับการเมืองต่อไปนี้ต้องถูกตั้งคำถามตั้ง ๆ ต่อสาธารณะ เราอยากเห็นสถาบันพระมหากษัตริย์ปรับตัวเข้าหาประชาชน ไม่ใช่พวกเราปรับตัวเข้าหาสถาบันกษัตริย์ การอยู่ใต้รัฐธรรมนูญเป็นสาระสำคัญของการปกครองที่พวกเรามีอยู่ แต่ปัญหาก็เกิดขึ้นเมื่อสถาบันกษัตริย์พยายามจะขยายพระราชอำนาจผ่านทางคณะรัฐประหาร ปี ๒๕๕๗ พระมหากษัตริย์ถ้ายังเป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขต้องไม่เซ็นรับรองการรัฐประหาร หากการรัฐประหารเกิดขึ้นสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องยืนอยู่ฝ่ายประชาธิปไตยเท่านั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ปราศรัยสรุปได้ว่าวันนี้หัวข้อที่จะมาพูดในเรื่องระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ยังไม่ตาย ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์คือการรวมอำนาจขุนนางและข้าราชการไว้ให้กับกษัตริย์ โดยกษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาด มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ รัชกาลที่ ๗ แต่เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎรนำโดยอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ และพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้มีการปฏิวัติประเทศสยามจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย และให้กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ปัจจุบันผมคิดว่าการใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ยังไขว่มาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน เพราะกษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ อำนาจ ได้แก่ อำนาจตุลาการ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ ถ้ามว่าทำไมต้องพูดแบบนี้ ท่านเคยรู้หรือไม่ครับว่า หมวดที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคสอง บอกไว้ว่า ผู้ใดจะไม่สามารถฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ได้ เฉกเช่นนั้นแล้ว

- ๔ -

พระมหากษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยที่ประชาชนเป็นเจ้าของ เจตนาการพูดของผมในครั้งนี่คือต้องการให้พระมหากษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสม สามารถอยู่ร่วมกับประชาชนคนไทยได้ และที่บอกว่าอยู่เหนืออำนาจอธิปไตย คือการอยู่เหนืออำนาจของประชาชน โดยการที่ประชาชนไม่สามารถแตะต้องได้ เพราะถ้าใครแตะต้องคนนั้นต้องโดนมาตรา ๑๑๒ สิ่งสำคัญที่สุดคือทำให้พระมหากษัตริย์ปรับตัวเข้ากับประชาชนได้ และกลับมาอยู่ประเทศไทย เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับประชาชน อยากให้ท่านกลับมาอยู่ประเทศไทยเพื่อไม่ให้เปลืองภาษีประชาชน และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ สรุปได้ว่า ราษฎรทั้งหลายนับตั้งแต่คณะราษฎรได้ก่อการอภิวัฒน์เปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ราษฎรทั้งหลายได้หวังว่าประเทศของเราจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อยู่เหนือระบอบการเมืองอย่างแท้จริง แต่การหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องด้วยกษัตริย์ยังคงทรงอำนาจแทรกแซงเหนือการเมือง เป็นต้นว่า เมื่อเกิดการรัฐประหารล้มล้างรัฐบาลอันได้มาซึ่งกระบวนการทางประชาธิปไตยอย่างแท้จริงครั้งใด กษัตริย์ก็ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งหัวหน้าคณะรัฐประหาร อันเป็นการรับรองให้การรัฐประหารครั้งนั้น ๆ ขอบด้วยกฎหมายทุกครั้งไป มีหน้าซ้ำยังทรงโยกย้ายกำลังพล รวมถึงถ่ายโอนงบประมาณแผ่นดินจำนวนมากเข้าเป็นส่วนของพระองค์เอง นอกจากนี้ ยังทรงใช้พระราชอำนาจนอกกฎหมาย แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการประชามติแล้วให้เสด็จไปประทับนอกราชอาณาจักรได้โดยไม่ต้องตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เหตุที่ทำได้เช่นนี้เนื่องจากรัฐบาลเผด็จการยอมสยบยอมอยู่ภายใต้เงาของกษัตริย์ และยังแอบอ้างสถาบันกษัตริย์เพื่อหาผลประโยชน์เข้าตัวเอง จะเห็นได้ว่าพวกเขาเหล่านี้สมประโยชน์กัน การณ์เช่นนี้ย่อมเป็นปรีภัยต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่มีประเทศประชาธิปไตยประเทศใดจะปรากฏการกระทำเช่นนี้ ราษฎรทั้งหลายพึงรู้เถิดว่ากษัตริย์ประเทศเรานี้มิได้ทรงอยู่เหนือการเมือง หากแต่เป็นรากเหง้าของปัญหาทางการเมืองตลอดมา นอกจากจะทรงละเลยหน้าที่การเป็นประมุขที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนแล้ว ยังเสด็จไปเสวยสุขประทับอยู่ต่างแดน โดยใช้เงินภาษีของราษฎร ทั้งที่ราษฎรทั้งปวงกำลังประสบความยากลำบากจากสภาวะข้าวยากหมากแพง อีกทั้งทรงมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มกบฏผู้ก่อการรัฐประหารล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า หากไม่มีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สถาบันกษัตริย์ดำรงอยู่ร่วมกับสถาบันราษฎรได้นั้น ราษฎรย่อมหมดศรัทธาต่อสถาบันกษัตริย์โดยแน่แท้ เพราะเหตุนี้ แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจึงขอเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาวาดด้วยสถาบันกษัตริย์ดังต่อไปนี้

- ๕ -

(๑) ยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ที่ว่าผู้ใดจะกล่าวฟ้องร้องกษัตริย์มิได้ และเพิ่มบทบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณาความผิดของกษัตริย์ได้ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับคณะราษฎร

(๒) ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ รวมถึงเปิดให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันกษัตริย์ได้ และนิรโทษกรรมผู้ถูกดำเนินคดีเพราะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ทุกคน

(๓) ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง และทรัพย์สินส่วนพระองค์ที่เป็นของส่วนตัวของกษัตริย์อย่างชัดเจน

(๔) ปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้กับสถาบันกษัตริย์ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

(๕) ยกเลิกส่วนราชการในพระองค์ หน่วยงานที่มีหน้าที่ชัดเจน เช่น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ให้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานอื่น และหน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็น เช่น คณะองคมนตรีนั้น ให้ยกเลิกเสีย

(๖) ยกเลิกการบริจาคและรับบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งหมด เพื่อกำกับให้การเงินของสถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้การตรวจสอบทั้งหมด

(๗) ยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ

(๘) ยกเลิกการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาที่เชิดชูสถาบันกษัตริย์แต่เพียงด้านเดียวจนเกินงามทั้งหมด

(๙) สืบหาความจริงเกี่ยวกับการสังหารเช่นฆ่าราษฎรที่วิพากษ์วิจารณ์หรือมีความข้องเกี่ยวใด ๆ กับสถาบันกษัตริย์

(๑๐) ห้ามมิให้ลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหารครั้งใดอีก

ข้อเรียกร้องเหล่านี้หาใช่ข้อเสนอเพื่อล้มล้างสถาบันกษัตริย์ไม่ แต่เป็นข้อเสนอโดยความปรารถนาดีเพื่อให้สถาบันกษัตริย์ได้อยู่เป็นมิ่งขวัญให้แก่ประชากรราษฎรภายใต้ระบอบประชาธิปไตยต่อไป ทั้งนี้ สถาบันกษัตริย์จะตั้งอยู่บนคงสถาพรในโลกยุคปัจจุบันได้นั้น จะต้องเป็นสถาบันกษัตริย์ที่ไม่มี

- ๖ -

อำนาจซึ่งเกี่ยวกับการเมือง ถูกควบคุมตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ได้ และไม่เป็นภาระต่อราษฎร จึงจะนับได้ว่าเป็นสถาบันกษัตริย์ที่สง่างามตามระบอบประชาธิปไตยอย่างสากล

วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีขอนแก่นพอกันที จังหวัดขอนแก่น และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีอยุธยาไม่สิ้นประชาธิปไตย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ถูกร้องที่ ๔ ปราศรัยสรุปได้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หมายถึง ทรงไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง การโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งคณะรัฐประหารคือการรับรองว่าการรัฐประหารนั้นชอบด้วยกฎหมาย ปัจจุบันสถาบันพระมหากษัตริย์วางตัวอยู่เหนือรัฐธรรมนูญและประชาชน เรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างเร่งด่วน ไม่เช่นนั้นสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันประชาชน และสถาบันประชาธิปไตย จะไม่สามารถไปรวมกันได้

วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีสมุทรปราการดีดนิ้วไล่เผด็จการ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ถูกร้องที่ ๕ ปราศรัยสรุปได้ว่า งบประมาณสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นงบประมาณราชการส่วนพระองค์ที่มีการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ปี ๒๕๖๓ จำนวนเจ็ดพันหกร้อยแปดสิบล้านบาท ส่วนปี ๒๕๖๔ งบประมาณสถาบันพระมหากษัตริย์เพิ่มเป็นแปดพันเก้าร้อยแปดสิบล้านบาท โดยไม่มีการชี้แจงงบประมาณตรวจสอบไม่ได้ และที่สำคัญคือภาษีของประชาชน เงินส่วนนี้สามารถนำมาสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนได้ ผู้ถูกร้องที่ ๖ ปราศรัยสรุปได้ว่า ถ้าใครตามข่าวในทวิตเตอร์ มีแฮชแท็กปิดเกาะที่ภูเก็ตว่า “ท่ายังไงได้คะ คนเราเลือกเกิดไม่ได้” และ “ปิดถนนคนทำงานหาเช้ากินค่ำ แท็กซี่ หาบเร่แผงลอยที่ไม่มีสวัสดิการใด ๆ สถานที่ทำมาหากินของพวกเขาคือท้องถนน แต่กรุงเทพมหานครอ้างว่าปิดถนนเพื่อจัดระเบียบ แล้วคนที่ปิดถนนที่ทำให้คนธรรมดาเดินไม่ได้ ทำมาหากินไม่ได้ รถติดเป็นชั่วโมง ๆ ทำไมเขาไม่โดนจัดระเบียบบ้าง” ผู้ถูกร้องที่ ๗ ปราศรัยสรุปได้ว่า เดิมทีเราเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนและคนรวยเป็นอันดับ ๓ รวยที่สุดในโลกคือพระมหากษัตริย์ ถ้าเอาเงินของเศรษฐี ๕๐ ตระกูลที่รวยที่สุดในประเทศไทยมาองรวมกันจะมีเงินเพียงพอให้กับประชากรไทย ๖๕ ล้านคน ไปตลอดชาติตลอดชีวิต ผู้ถูกร้องที่ ๘ ปราศรัยสรุปได้ว่า เงินภาษีที่เอาไปบริหารประเทศต้องเอื้อให้คนที่อยู่ในประเทศทั้งหมด ทำไม่ไปเอื้อให้คน ๆ เดียว และกลุ่มนายทุนศักดินาลูกขุนนางลูกเจ้า ผู้ถูกร้องที่ ๙ ปราศรัยสรุปได้ว่า การที่ทหารออกมายึดอำนาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ฐานล้มล้างการปกครอง ถ้าทรงไม่ลงพระปรมาภิไธยทหารที่ก่อการนี้ก็ต้องรับโทษ ดังนั้น ต้องยกเลิก

- ๗ -

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ไม่ว่าจะป็นกษัตริย์ อำมาตย์ หรือไพร่ ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และผู้ถูกร้องที่ ๒ ปราศรัยสรุปได้ว่า เราไม่ได้ต้องการที่จะล้มล้างแต่อย่างใด แต่หากเราต้องการสร้างถนนลาดยางหนึ่งเส้น แต่มีต้นไม้ใหญ่ขวางอยู่ คุณจะโค่นต้นไม้ทิ้งหรือจะทำเป็นวงเวียนหรือจะย้ายต้นไม้ที่ออกมา ผมคิดว่าการย้ายต้นไม้ไปอยู่ในที่ที่เหมาะสมและสร้างถนนที่แข็งแรง เราจะได้ต้นไม้และถนนที่สมบูรณ์เปรียบเสมือนการสร้างประเทศให้เกิดการพัฒนา โดยสถาบันกษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสม พวกเรามีเจตนาที่ดีอยากจะอยู่ร่วมกับสถาบันให้สถาบันเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เป็นร่มพระบารมี ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ เราจ่ายภาษีให้ท่าน ฉะนั้นภาษีเหล่านั้นต้องตรวจสอบได้

ผู้ร้องเห็นว่าการปราศรัยในวันเวลาและสถานที่ต่าง ๆ ของคณะบุคคลดังกล่าวมีเนื้อหาบิดเบือน จาบจ้วง ล้อเลียน หมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง เป็นการกระทำที่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ การกล่าวอ้างของคณะบุคคลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีได้เคารพเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการใช้สิทธิและเสรีภาพพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยต้องขอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๔ การอ้างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลโดยละเอียดข้อจำกัดของการใช้เสรีภาพตามกติกาสากล และการสนับสนุนให้ใช้เสรีภาพโดยไม่เคารพข้อจำกัด จึงเป็นอันตรายร้ายแรง เพราะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้เสรีภาพในทางที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งเมื่อพิจารณาประกาศหรือข้อเสนอต่าง ๆ พบว่าข้อเสนอหลายเรื่องขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญเรื่องการคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ สอดคล้องตามหลักสากลของประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยปรากฏรับรองไว้อย่างมั่นคงต่อเนื่องนับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน ไม่สามารถกระทำการแก้ไขได้เพราะจะขัดต่อหลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งอาจตีความได้ว่าข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นการทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญที่สัมพันธ์กับข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอให้อัยการสูงสุดร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ผู้ร้องเห็นว่าอัยการสูงสุดมิได้ดำเนินการใด ๆ

- ๘ -

ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้คณะบุคคลเลขาธิการกระทำดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ หรือไม่ เห็นว่า แม้ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของคณะบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในการจัดการชุมนุมปราศรัย รวม ๖ ครั้ง เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีคำสั่งให้คณะบุคคลดังกล่าวเลขาธิการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง เกี่ยวกับการจัดการชุมนุมปราศรัยของคณะบุคคลในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ซึ่งตามคำร้องระบุว่า การชุมนุมปราศรัยในวันดังกล่าวมีผู้กล่าวปราศรัย ๓ คน ที่มีการกระทำตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง คือ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ที่ผู้ร้องจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ส่วนตามคำร้องที่กล่าวอ้างว่ามีการปราศรัยในการชุมนุมครั้งอื่น ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องเฉพาะการกระทำในการชุมนุมปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ไว้พิจารณา วินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาให้อัยการสูงสุดแจ้งผลการดำเนินการและส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

อัยการสูงสุดแจ้งผลการดำเนินการสรุปได้ว่า สำนักงานอัยการสูงสุดมีคำสั่งตั้งคณะทำงานพิจารณา และอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อเสนออัยการสูงสุดพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ผู้ร้องรู้เห็นหรือทราบการกระทำผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเห็นว่าการปราศรัยของกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่เสนอให้ยกเลิกการแสดงความเห็นทางการเมือง ยกเลิกการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มีเจตนาเพื่อทำลาย ล้มล้าง และล้างผลาญมิให้สถาบันพระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ต่อไป และเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการกระทำ

- ๙ -

เพื่อเซาะกร่อนบ่อนทำลายให้เกิดความเสื่อมโทรมและอ่อนแอลง ทั้งเป็นการขัดกับหลักการพื้นฐาน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

๑. คำร้องและข้อกล่าวหาไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ คลุมเครือไม่ชัดเจน เนื่องจากไม่ปรากฏสภาพแห่งข้อหาที่ชัดเจนว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ใช้สิทธิหรือเสรีภาพล้มล้าง การปกครองอย่างไร ข้อเท็จจริงในคำร้องเป็นข้อกล่าวหาที่เลื่อนลอย ไม่บ่งชี้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ใช้สิทธิหรือเสรีภาพหรือกระทำการใดเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่อาจเข้าใจถึงสภาพแห่งการกระทำที่เป็นข้อกล่าวหา ทั้งไม่ได้ บรรยายตามองค์ประกอบของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เนื่องจากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวให้อำนาจ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำที่เป็น “การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งวัตถุประสงค์แห่งการพิจารณาคดี คือ การใช้สิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคล โดยต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นใช้สิทธิหรือเสรีภาพโดยมีเจตนาล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือไม่ แต่คำร้องไม่ได้กล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ “ล้มล้าง” ระบอบการปกครองอย่างไร ผู้ร้องเพียงแต่กล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๕๐ รวมถึง การโต้แย้งเหตุผลในข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ เป็นการบรรยายคำร้อง ที่นอกเหนือไปจากองค์ประกอบและเป็นสภาพแห่งข้อหาที่อยู่นอกเหนือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นคนละประเด็นกับการวินิจฉัยว่าการใช้เสรีภาพในการชุมนุมและเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็นของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ส่วนที่กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และ มาตรา ๑๑๖ นั้น การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดต่อความมั่นคงตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นปัญหาข้อกฎหมายซึ่งเป็นคนละกรณีกับการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจรับคำร้องของผู้ร้อง ไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

- ๑๐ -

๒. ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยุติหรือสั่งให้เลิกการกระทำได้ เนื่องจากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ได้สิ้นสุดลงแล้ว และเป็น การกระทำที่ห่างไกลเกินกว่าเหตุ ตามหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและการกระทำกำลังดำเนินอยู่ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วางหลักไว้ใน คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๓ การใช้เสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์หรือการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธล้วนเป็นการกระทำที่ไม่มีความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้เสรีภาพและการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข การชุมนุมและการแสดงความคิดเห็นแต่ละครั้ง รวมถึงข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้ง ๑๐ ข้อ วิญญูชนไม่อาจคาดเห็นได้ว่ามีความมุ่งหมายหรือความประสงค์ในการล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อส่งเสริม ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งคำร้องไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจน เพียงพอถึงความมุ่งหมายและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เนื่องจากเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็นหรือ การรวมตัวชุมนุมเพื่อเรียกร้องทางการเมืองมีมูลเหตุมาจากความไม่ไว้วางใจการบริหารราชการของรัฐบาล และข้อเสนอเพื่อปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและการชุมนุมที่รัฐธรรมนูญ ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้มีความมุ่งหมายในการล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบกับข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสาร ประกอบคำร้องเป็นเพียงการกล่าวอ้างโดยอาศัยข้อมูลจากเว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยมีได้ระบุ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีความเป็นไปได้หรือแนวทางในการล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างไร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ได้แสดง ความคิดเห็นโดยสุจริตและมุ่งหวังให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และระบอบการเมืองในประเทศพัฒนาอย่างสุจริตใจ

๓. การชุมนุมของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้เสรีภาพในการชุมนุมหรือเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นโดยชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๔ โดยมีมูลเหตุ

- ๑๑ -

สืบเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และโครงสร้างของรัฐธรรมนูญที่ไม่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นเพียงการเรียกร้องทางการเมืองให้รัฐบาลยุบสภา และแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕๙/๒๕๕๖ ที่ ๖๑/๒๕๕๖ และที่ ๖๓/๒๕๕๖ ได้วินิจฉัยว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวไม่ถือเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งข้อเสนอต่อการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่มีถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นหรือจาบจ้วงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด การใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จะต้องเป็นการกระทำเพื่อ “ล้มล้าง” การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งคำว่า “ล้มล้าง” ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒ ว่า เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป กล่าวคือ ต้องมีเจตนาหรือความมุ่งหมายในการทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญและหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น เปลี่ยนแปลงจากระบอบประชาธิปไตยเป็นเผด็จการ ซึ่งการใช้สิทธิของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด ทั้งนี้ การตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงเหตุผลตลอดจนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ มีความเชื่อมโยงกับข้อความคิดเรื่องสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ และการใช้สิทธิต่อต้านการยึดอำนาจหรือการรัฐประหาร ดังนั้น การกระทำที่เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ย่อมมีเจตนารมณ์ในการป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหารเท่านั้น การใช้สิทธิในการชุมนุมและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในที่สาธารณะ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ไม่ต้องด้วยเหตุผลและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร หรือมุ่งหวังให้องค์ประกอบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูญสิ้นไปแต่อย่างใด นอกจากนี้ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพแสดงความคิดเห็นในการชุมนุมหรือการนำเสนอข้อเสนอมติ ๑๐ ข้อ ในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๓ ตามหลักการที่ถือว่าพระมหากษัตริย์ “ทรงปกเกล้า แต่ไม่ปกครอง”

- ๑๒ -

เป็นหลักการทางรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐ การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเป็นไปด้วยความเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมุ่งหวังที่จะเห็นการปฏิรูปการเมือง แก้ไขรัฐธรรมนูญ และปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มั่นคงอยู่เคียงคู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังเช่นนานาอารยประเทศ ไม่ได้มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร หรือมุ่งหวังให้องค์ประกอบของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูญสิ้นไป

๔. ข้อเรียกร้องทางการเมือง ๓ ประการ และข้อเสนอ ๑๐ ข้อ ในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่เป็นไปเพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยข้อเรียกร้องทางการเมืองทั้ง ๓ ประการ ได้แก่ การยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน ล้วนเป็นข้อเรียกร้องทางการเมืองที่มีวิธีดำเนินการอันสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งสิ้น กล่าวคือ การยุบสภาเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายบริหารซึ่งใช้ในการถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายนิติบัญญัติในกลไกระบบการเมืองแบบรัฐสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการดำเนินการตามหมวด ๑๕ ของรัฐธรรมนูญ และการหยุดคุกคามประชาชน เช่น การยุติการดำเนินคดีอาญากับผู้ที่ใช้สิทธิในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธย่อมสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ดุลพินิจอย่างพอสมควรแก่เหตุและไม่กระทำการที่ล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยไม่จำเป็น สำหรับข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ทั้ง ๑๐ ข้อ เป็นไปตามวิถีทางตามกลไกที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญทั้งหมด ไม่ใช่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีเหตุผลดังนี้

ข้อ ๑ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หากพระมหากษัตริย์กระทำความผิดทางอาญาต้องถูกตรวจสอบได้โดยรัฐสภาซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าย่อมไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมาย หลักการเช่นนี้เป็นที่ยอมรับและดำรงอยู่ในระบอบประชาธิปไตยนานาอารยประเทศ

ข้อ ๒ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมและระบบการเมือง โดยหลักการแล้วในการปกครองระบอบประชาธิปไตย บุคคลทางการเมืองหรือประมุขของรัฐย่อมต้อง

- ๑๓ -

ถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ แม้ในบางประเทศจะมีการคุ้มครองชื่อเสียงของรัฐที่เป็นกษัตริย์ไว้เป็นพิเศษ โดยบัญญัติให้เป็นความผิดทางอาญา แต่กฎหมายก็ไม่ได้ลงโทษบุคคลเกินสมควรแก่เหตุดังเช่นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งเป็นโทษที่สร้างภาระหรือจำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญเกินสมควรแก่เหตุ

ข้อ ๓ เป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของนานาอารยประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเพื่อแบ่งความรับผิดชอบในทางทรัพย์สินดังกล่าวอย่างชัดเจน และไม่ให้ความคลุมเครือในเรื่องสาธารณสมบัติของแผ่นดินกับทรัพย์สินที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้ประโยชน์ได้ตามพระราชอัธยาศัย

ข้อ ๔ เพื่อให้เงินแผ่นดินที่มาจากภาษีของประชาชนสามารถนำไปใช้ในการบริหารประเทศได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ข้อ ๕ เพื่อเป็นข้อเสนอในการจัดระเบียบหน่วยงานของรัฐและองคาพยพต่าง ๆ ของรัฐ

ข้อ ๖ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลแอบอ้างหาผลประโยชน์ในการรับบริจาคเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเป็นการป้องกันการตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๗ สถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะองค์กรตามรัฐธรรมนูญย่อมต้องเป็นกลางทางการเมือง จึงไม่อาจมีพระบรมราโชวาทที่ปราศจากผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เพราะอาจจะทำให้เกิดกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง

ข้อ ๘ หากสถาบันพระมหากษัตริย์ถูกประชาชนสัมพันธ์เพียงด้านเดียวอาจทำให้เกิดการตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาเป็นเครื่องมือทางการเมือง ข้อเสนอดังกล่าวเป็นมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์มิชอบจากสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ ๙ เป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์มิให้มีมลทินมัวหมอง

ข้อ ๑๐ เนื่องจากการรัฐประหารเป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ และในเชิงหลักการพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยย่อมเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ในการพิทักษ์การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การห้ามมิให้ทรงลงพระปรมาภิไธยรับรอง

- ๑๔ -

การรัฐประหารยอมเป็นไปเพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสอดคล้องกับหลักการทางรัฐธรรมนูญทุกประการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ศาลไม่อาจมีคำวินิจฉัยให้ยุติหรือเลิกการกระทำได้ เนื่องจากห่างไกลเกินกว่าเหตุ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอถึงความมุ่งหมายและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ สิ้นสุดยุติแล้วไม่ได้ดำเนินอยู่ รวมไปถึงการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ใช่การกระทำอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยให้ผู้ร้องกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แสดงเหตุผลแห่งข้อกล่าวหาและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมทั้งเสนอพยานหลักฐานประกอบเพื่อรับฟังความทั้งสองฝ่ายแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้การพิจารณาคดีใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท ประกอบกับคดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ และความปลอดภัยของประชาชนซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง และให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการจัดเวทีชุมนุมเสนอข้อเรียกร้องว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ต่อศาล

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จัดส่งเอกสาร “ปรากฏการณ์สะท้อนฟ้า ๑๐ สิงหา ๑๐ ข้อเรียกร้องว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์” ประกอบด้วยข้อความการกล่าวปราศรัยเสนอข้อเรียกร้องต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัย

- ๑๕ -

ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ และประกาศ
กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ จัดส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า
กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจัดกิจกรรมธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ ลานพญานาค มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยมีผู้ถูกร้องที่ ๑ และแกนนำกล่าวปราศรัยเรียกร้อง
ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ จัดส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า วันที่
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และกลุ่มธรรมศาสตร์และการชุมนุม
จัดกิจกรรมธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ ลานพญานาค มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี
ภายใต้แนวคิด “เราไม่ได้ต้องการปฏิรูปแต่เราต้องการปฏิวัติ” โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓
กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์โดยตรง ได้แก่ การแก้ไขพระราชอำนาจ ผลกระทบจาก
ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และการใช้งบประมาณแผ่นดิน เสนอให้ประเด็นพระมหากษัตริย์สามารถ
กล่าวถึงได้ในที่สาธารณะโดยไม่ถูกคุกคาม และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และ
การชุมนุม ฉบับที่ ๑ มีข้อเสนอ ๑๐ ข้อ และต่อมาข้อเสนอดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์
ส่วนเนื้อหาถูกนำไปใช้ในเวทีปราศรัยทางการเมืองที่จัดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีการนำเสนอซ้ำ
อย่างเป็นทางการ อาทิ กลุ่มธรรมศาสตร์และการชุมนุมยื่นข้อเสนอ ๑๐ ข้อ ผ่านประธานคณะกรรมการ
การพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่
๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓ และยื่นข้อเสนอต่อประธานองคมนตรี ผ่านพลตำรวจโท ภัคพงศ์ พงษ์เทพรัต
ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓

อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดส่งสำเนาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า
กลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ขออนุญาตใช้พื้นที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์จัดกิจกรรมเพื่อเสนอข้อเรียกร้อง ๓ ประการ ได้แก่ การยุบสภา การร่างรัฐธรรมนูญใหม่
และการหยุดคุกคามประชาชน ซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อนุญาตให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรม
ตามความประสงค์ดังกล่าว โดยที่กลุ่มนักศึกษาไม่ได้แจ้งให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย
ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทราบถึงประเด็นข้อเรียกร้องอื่น ๆ รวมถึงข้อเรียกร้องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

- ๑๖ -

อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ทราบล่วงหน้าถึงข้อเรียกร้องอื่นนอกเหนือจากข้อเรียกร้องใน ๓ ประการที่ได้ขออนุญาตไว้

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จัดส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจัดการชุมนุม ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กล่าวปราศรัยมีเนื้อหาปฏิเสธสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการปราศรัยโจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างรุนแรง และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศและแถลงการณ์กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ เสนอข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอส่งพยานเอกสารเพิ่มเติม และบัญชีระบุพยานเอกสาร สรุปได้ว่า วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๓ กล่าวปาฐกถา บริเวณอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ย้ำถึงความจำเป็นในการยกเลิกกฎหมาย มาตรา ๑๑๒ ว่า หากบอกว่าประเทศเราอยู่ในระบอบประชาธิปไตยก็คงไม่ถูก ไม่เช่นนั้นทุกคนคงแสดงความเห็นได้อย่างเสรี หลายคนคงไม่ต้องลี้ภัยและถูกพรากอิสรภาพเนื่องจากถูกจำคุก ดังนั้น มาตรา ๑๑๒ ไม่ควรมีอยู่ แต่ควรใช้กฎหมายเดียวกับประชาชน โดยมวลชนตะโกนว่า “ศักดิ์นา จงพินาศ ประชาราษฎร์จงเจริญ” วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เครือข่ายกลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มมวลชนกลุ่มต่าง ๆ อาทิ แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ประชาชนปลดแอก เยาวชนปลดแอก และกลุ่มนักเรียนแล้ว เคลื่อนไหวในการชุมนุมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ชักธงแดงที่มีตัวเลข ๑๑๒ สีเหลือง ขึ้นสู่เสาธงของสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๓ กลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ ประกาศนัดรวมตัวบริเวณสกายวอล์คปทุมวัน เพื่อร่วมแสดงพลังให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และกดดันให้ปล่อยตัวชั่วคราวแกนนำซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาคดีอาญา มาตรา ๑๑๒ และ มาตรา ๑๑๖ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ชุมนุมกลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ เคลื่อนขบวนจากบริเวณลานหน้าหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร แยกปทุมวัน ไปยังสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอเงื่อนไขต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า ถ้าไม่ปล่อยตัวผู้ชุมนุมที่ถูกควบคุมตัวจะบุกเข้าไปด้านในสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๒ หนึ่งในแกนนำกลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ จัดกิจกรรม นับ ๑ ถึงล้าน คืนอำนาจให้ประชาชน บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีการรณรงค์ยกเลิก มาตรา ๑๑๒ และมีข้อเรียกร้อง ๓ ประการ คือ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

- ๑๗ -

นายกรัฐมนตรี และคณะต้องลาออก รัฐสภาต้องเปิดประชุมวิสามัญทันทีเพื่อรับร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ และปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ในการชุมนุมมีการจุดพลุแฟลร์และประทัด มีเสียงระเบิดจากแนวปะทะ และมีการขว้างปาขวดน้ำ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ มีการชุมนุมที่หน้ารัฐสภา แยกแยกกาย ผู้ถูกร้องที่ ๓ พร้อมมวลชนรวมตัวกันหน้าประตูทางเข้า - ออก ชูป้ายข้อความและชูสัญลักษณ์ ๓ นิ้ว จากนั้นกลุ่มคณะราษฎร ๒๕๖๓ อ่านแถลงการณ์แนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม เรื่อง “หมุดหมาย การต่อสู้ครั้งต่อไปของพวกเรา” โดยมีใจความสรุปว่า ขณะนี้เป็นที่กระจ่างชัดแล้วว่าเราไม่สามารถพึ่งหวัง กับการเมืองในระบอบรัฐสภา ซึ่งให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของระบอบศักดินาและกลุ่มผลประโยชน์ ทำให้เรายังคงยืนยันในข้อเรียกร้อง ๓ ประการ กลุ่มมวลชนกลุ่มต่างๆ ยังได้มีการเคลื่อนไหวทำกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง เช่น การลบแถบสีน้ำเงินออกจากธงไตรรงค์ การทำลายแนวรั้วศาลอาญา นำสิ่งต่างๆ รวมทั้งพระบรมฉายาลักษณ์มาเผา และบุกพื้นที่ราชการ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องขอสงวนเอกสารเพิ่มเติมและบัญชีระบอบเอกสารดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แล้ว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้ชี้แจงหรือโต้แย้งคัดค้าน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พยานหลักฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีมีทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาข้อเท็จจริงมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ส่วนปัญหาข้อกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้เองโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาให้ความเห็น จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่งหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจง พยานหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งบันทึกเสียงการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ปราศรัยในที่สาธารณะหลายครั้งหลายสถานที่ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรียกร้องให้ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการชุมนุม ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่

- ๑๘ -

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ปราศรัยเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ คือ

(๑) ยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ที่ว่าผู้ใดจะกล่าวฟ้องร้องกษัตริย์มิได้ และเพิ่มบทบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณาความผิดของกษัตริย์ได้ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับคณะราษฎร

(๒) ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ รวมถึงเปิดให้ประชาชนใช้เสรีภาพแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันกษัตริย์ได้ และนิรโทษกรรมผู้ถูกดำเนินคดีเพราะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ทุกคน

(๓) ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง และทรัพย์สินส่วนพระองค์ที่เป็นของส่วนตัวของกษัตริย์อย่างชัดเจน

(๔) ปรับลดงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรให้กับสถาบันกษัตริย์ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

(๕) ยกเลิกส่วนราชการในพระองค์ หน่วยงานที่มีหน้าที่ชัดเจน เช่น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ ให้ย้ายไปสังกัดหน่วยงานอื่น และให้หน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็น เช่น คณะองคมนตรีนั้น ให้ยกเลิกเสีย

(๖) ยกเลิกการบริจาคและรับบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งหมด เพื่อกำกั้บให้การเงินของสถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้การตรวจสอบทั้งหมด

(๗) ยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ

(๘) ยกเลิกการประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาที่เชิดชูสถาบันกษัตริย์แต่เพียงด้านเดียวจนเกินงามทั้งหมด

(๙) สืบหาความจริงเกี่ยวกับการสังหารเช่นฆ่าราษฎรที่วิพากษ์วิจารณ์หรือมีความข้องเกี่ยวใด ๆ กับสถาบันกษัตริย์

(๑๐) ห้ามมิให้ลงพระปรมาภิไธยรับรองการรัฐประหารครั้งใดอีก

- ๑๙ -

กรณีมีข้อโต้แย้งที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่าคำร้องของผู้ร้องคลุมเครือไม่ชัดเจนและไม่ครบองค์ประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ หรือไม่ เห็นว่า คำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อหาบิดเบือน จาบจ้วง ล้อเลียนหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการกระทำที่มีเจตนาล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ โดยอ้างเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งถอดคลิปเสียงที่แสดงถึงการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ กับพวกประกอบมาทำคำร้อง ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำร้อง เช่นนี้คำร้องจึงมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เข้าใจสภาพของการกระทำที่เป็นข้อกล่าวหาสามารถต่อสู้คดีได้ ดังนั้น ข้อโต้แย้งนี้ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Principles) วางรากฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คุณค่าทางรัฐธรรมนูญ (Constitutional Values) ซึ่งเป็นแก่นของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วยคุณค่าสำคัญ ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมีการบัญญัติไว้ครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม (ฉบับวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕) หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ของชนชาวสยาม และมีการบัญญัติไว้เรื่อยมาในรัฐธรรมนูญทุกฉบับจนถึงฉบับปัจจุบัน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักประกัน

- ๒๐ -

เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งสามารถแยกออกได้เป็นสองส่วน ดังนี้ ส่วนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะ และส่วนที่รัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นมิได้ห้ามไว้ ปวงชนชาวไทยย่อมมีสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ทั้งได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงให้ความคุ้มครองการใช้สิทธิหรือเสรีภาพทุกกรณีทั้งที่บัญญัติเป็นการเฉพาะ และที่มิได้มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นห้ามหรือจำกัดไว้ โดยมีเงื่อนไขว่าการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองนั้นต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

เมื่อบุคคลมีสิทธิและเสรีภาพย่อมต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาด้วย หน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหรือเสรีภาพทางการเมือง ปรากฏชัดเจนในรัฐธรรมนูญ หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๕๐ (๑) (๓) และ (๖) ที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดทราบว่ามีกรกระทำตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง” บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ปกป้องคุ้มครองระบอบการปกครองของประเทศให้เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งกำหนดให้ผู้ที่ทราบว่ามีกรกระทำอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุด และในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้การดำเนินการตามมาตราดังกล่าวไม่กระทบต่อการดำเนิน

- ๒๑ -

คดีอาญาต่อผู้กระทำการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ดังนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ มุ่งหมายให้ปวงชนชาวไทยทุกคนมีส่วนร่วมในการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครอง
และรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกำหนดให้
ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการทำหน้าที่ตรวจสอบและวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำเพื่อล้มล้าง
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยหลักการตามมาตรา ๔๙
วรรคหนึ่ง บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช ๒๔๙๕ มาตรา ๓๕ และบัญญัติในทำนองเดียวกันไว้ในรัฐธรรมนูญต่อมาทุกฉบับ เป็นการ
วางหลักการเพื่อพิทักษ์ปกป้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
จากภัยคุกคามอันเกิดจากการกระทำซึ่งเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ในลักษณะมุ่งหมาย
ให้หลักการและคุณค่าทางรัฐธรรมนูญที่รองรับการดำรงอยู่ของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขมิให้ล้มเลิกหรือสูญหายไป หลักการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง บัญญัติ
เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ และบัญญัติในทำนอง
เดียวกันในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ เป็นบทบัญญัติที่มี
วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดว่า เมื่อมีผู้ทราบถึงการกระทำอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บุคคลผู้นั้นย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุด เพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัญญัติเพิ่มเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นว่า กรณีดังกล่าวถ้าอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่
ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องโดยตรง
ต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิของพลเมืองในการปกป้องรัฐธรรมนูญ
จากการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในประการที่อาจนำไปสู่
การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การใช้สิทธิพิทักษ์
ปกป้องรัฐธรรมนูญถือเป็นกลไกหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ โดยบุคคลผู้ใช้สิทธิในการพิทักษ์
ปกป้องรัฐธรรมนูญจะต้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้องก่อนเสนอ
เรื่องร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แม้ว่าอัยการสูงสุดจะมีคำสั่ง
ไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ รัฐธรรมนูญ

- ๒๒ -

ก็รับรองสิทธิของผู้ร้องในการยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญเองได้ด้วย การรับรองสิทธิของผู้ร้องในกรณีดังกล่าวเป็นการสร้างหลักประกันการอ้างไว้ซึ่งหลักการอันเป็นสาระสำคัญแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อใดที่ปรากฏการกระทำที่เข้าข่ายเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำในลักษณะดังกล่าวย่อมถูกกล่าวหาเป็นคดีในศาลรัฐธรรมนูญได้

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เอกสารประกอบคำร้อง และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อัยการสูงสุด ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ยื่นส่งต่อศาล สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ จัดเวทีชุมนุมปราศรัย เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ในการปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์มีสาระสำคัญสรุปว่าที่เรามาชุมนุมกันในวันนี้ เพื่อจะยืนยันว่านอกจากข้อเสนอสามข้อ ที่เราพูดกันอยู่ทุกเวที ความจริงมันมีข้อเสนอระหว่างบรรทัดที่เป็นข้อเสนอที่สำคัญที่สุด คือ การแก้ปัญหาการขยายพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์และผมขอยืนยันอีกครั้งว่าไม่ใช่มีมือปล้มเจ้า ไม่ใช่มีมือบงาบจ้วง แต่เป็นมือบที่พูดความจริงเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง ประเด็นสำคัญที่ผมจะมาพูดวันนี้คือข้อเรียกร้องระหว่างบรรทัดของพวกเรา ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นั้นหมายถึงกษัตริย์ต้องอยู่เหนือการเมือง และอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ พระราชกรณียกิจอันใดที่ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์มายุ่งเกี่ยวกับการเมืองต่อไปนี่ต้องถูกตั้งคำถามตั้ง ๆ ต่อสาธารณะ เราอยากเห็นสถาบันพระมหากษัตริย์ปรับตัวเข้าหาประชาชน ไม่ใช่พวกเราปรับตัวเข้าหาสถาบันพระมหากษัตริย์ การอยู่ใต้รัฐธรรมนูญเป็นสาระสำคัญของการปกครองที่พวกเรามีอยู่ แต่ปัญหามันก็เกิดขึ้นเมื่อสถาบันพระมหากษัตริย์พยายามจะขยายพระราชอำนาจผ่านทางคณะรัฐประหาร ปี ๒๕๕๗ พระมหากษัตริย์ก็ยังเป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขต้องไม่เซ็นรับรองการรัฐประหาร หากการรัฐประหารเกิดขึ้นสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องยืนอยู่ฝ่ายประชาธิปไตยเท่านั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์มีสาระสำคัญสรุปว่านับแต่คณะราษฎร นำโดยท่านปรีดี พนมยงค์ และท่านพระยาพหลพลพยุหเสนา ได้มีการปฏิวัติประเทศสยามจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย และให้กษัตริย์อยู่ภายใต้

- ๒๓ -

รัฐธรรมนูญ ปัจจุบันผมคิดว่าการใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ยังใช้ยาวมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน เพราะกษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ อำนาจ ได้แก่ อำนาจตุลาการ อำนาจบริหาร และอำนาจนิติบัญญัติ ถ้ามองว่าทำไมต้องพูดแบบนี้ ท่านเคยรู้หรือไม่ครับว่าหมวดที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคสอง บอกไว้ว่า ผู้ใดจะไม่สามารถฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ได้ เฉกเช่นนั้นแล้ว แสดงให้เห็นว่าพระมหากษัตริย์อยู่เหนืออำนาจอธิปไตยที่ประชาชนเป็นเจ้าของ เจตนาการพูดของผมในครั้งนี่ คือต้องการให้พระมหากษัตริย์อยู่ในที่ที่เหมาะสมและสามารถอยู่ร่วมกับประชาชนคนไทยได้ และที่บอกว่าอยู่เหนืออำนาจอธิปไตย คือการอยู่เหนืออำนาจของประชาชน โดยการที่ประชาชนไม่สามารถแตะต้องได้ เพราะถ้าใครแตะต้องคนนั้นต้องโดนมาตรา ๑๑๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ อ่านประกาศกลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม ฉบับที่ ๑ มีสาระสำคัญสรุปว่า นับแต่คณะราษฎรก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยหวังว่าประเทศจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่เหนือระบอบการเมืองอย่างแท้จริง แต่หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องด้วยกษัตริย์ยังคงทรงอำนาจแทรกแซงเหนือการเมือง เมื่อเกิดการรัฐประหารกษัตริย์ก็ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งหัวหน้าคณะรัฐประหาร ทรงโยกย้ายกำลังพล รวมถึงถ่ายโอนงบประมาณแผ่นดินเข้าเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ ทรงใช้พระราชอำนาจนอกกฎหมายแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการประชามติแล้วให้สามารถเสด็จไปประทับนอกราชอาณาจักรได้โดยไม่ต้องตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ รัฐบาลเผด็จการยอมสยบอยู่ภายใต้เงาของกษัตริย์และแอบอ้างสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อหาผลประโยชน์ เห็นได้ว่าพวกเขาเหล่านี้สมประโยชน์กัน เป็นปฎิบัติกัต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ราษฎรทั้งหลายพึงรู้เถิดว่า กษัตริย์ประเทศเรานี้ มิได้ทรงอยู่เหนือการเมือง หากแต่เป็นรากเหง้าของปัญหาทางการเมืองตลอดมานอกจากจะทรงละเลยหน้าที่การเป็นประมุขที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนแล้ว ยังเสด็จไปเสวยสุขประทับอยู่ต่างแดนโดยใช้เงินภาษีของราษฎร ทั้งที่ราษฎรประสบความยากลำบาก อีกทั้งทรงมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับกลุ่มกบฏผู้ก่อการรัฐประหารล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุมจึงเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาวาด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์จำนวน ๑๐ ประการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติลักษณะการห้ามใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขปรากฏในรัฐธรรมนูญ

- ๒๔ -

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๙ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ ได้วางหลักคำว่า “ล้มล้าง” ว่าเป็นภัยร้ายแรงต่อรัฐธรรมนูญและระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญที่สุจริตซึ่งจะแก้ไขให้กลับคืนได้ นอกจากนี้ เป็นการกระทำที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือล้างผลาญให้สูญสลายหมดสิ้นไป ไม่ให้ดำรงอยู่หรือมีอยู่อีกต่อไป

การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเรียกร้องเพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยพระราชสถานะของพระมหากษัตริย์ที่ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและอยู่เหนือความรับผิดชอบทางการเมืองตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงกระทำผิดมิได้ และให้มีการยกเลิกกฎหมายที่ห้ามผู้ใดล่วงละเมิด หมิ่นประมาท หมิ่นพระบรมเดชานุภาพสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะที่เคารพสักการะอันนำไปสู่การสร้างความปั่นป่วนและความกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่เกินความพอเหมาะพอควรโดยมีผลทำให้กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และจะนำไปสู่การบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในที่สุด ทั้งนี้ เพราะพระมหากษัตริย์กับชาติไทย ดำรงอยู่คู่กันเป็นเนื้อเดียวกันนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน และจะดำรงอยู่ด้วยกันต่อไปในอนาคต แม้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว ปวงชนชาวไทยยังเห็นพ้องร่วมกันอัญเชิญพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสถาบันหลักคู่ชาติไทย และถวายความเคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ทั้งนี้ เพื่อธำรงความเป็นชาติไทยไว้ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๑ บัญญัติว่า อำนาจอสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย มาตรา ๒ บัญญัติว่า ให้มีบุคคลและคณะบุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ใช้อำนาจแทนราษฎรตามที่จะได้กล่าวต่อไป ในธรรมนูญ คือ ๑. กษัตริย์ ๒. สภาผู้แทนราษฎร ๓. คณะกรรมการราษฎร ๔. ศาล มาตรา ๓ บัญญัติว่า กษัตริย์เป็นประมุขสูงสุดของประเทศ พระราชบัญญัติก็ดี คำวินิจฉัยของศาลก็ดี การอื่น ๆ ซึ่งจะมีบทกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะก็ดี จะต้องกระทำในนามของกษัตริย์ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ บททั่วไป มาตรา ๒ บัญญัติว่า อำนาจ

- ๒๕ -

อธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวสยาม พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หมวด ๑ พระมหากษัตริย์ มาตรา ๓ บัญญัติว่า องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ มาตรา ๕ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพสยาม มาตรา ๖ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๗ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี มาตรา ๘ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย จากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม (ฉบับวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕) ดังกล่าว เห็นได้ว่าประวัติศาสตร์นับแต่ยุคสุโขทัย อยุธยา ตลอดถึงกรุงรัตนโกสินทร์ การปกครองของไทยนั้นอำนาจการปกครองเป็นของพระมหากษัตริย์ ทรงมีพระราชภารกิจที่สำคัญยิ่งเพื่อรักษาความอยู่รอดของบ้านเมืองและประชาชน โดยจะต้องดำรงตำแหน่งจอมทัพไทยเพื่อนำกองทัพต่อสู้ปกป้องและขยายราชอาณาจักรตลอดเวลาในยุคก่อนประกอบกับทรงถือหลักการปกครองตามหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนา คือ ทศพิธราชธรรมเป็นหลักในการปกครองประเทศ พระมหากษัตริย์ของไทยจึงเป็นที่เคารพและศรัทธาเป็นศูนย์รวมจิตใจและความเป็นหนึ่งเดียวกันของปวงชนชาวไทยมาโดยตลอดเวลาหลายร้อยปี ดังนั้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของไทย เมื่อปี ๒๔๗๕ ให้อำนาจการปกครองเป็นของราษฎรทั้งหลายหรือมาจากปวงชนชาวสยาม คณะราษฎรผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงและประชาชนชาวไทยยังคงเห็นพ้องกันอัญเชิญพระมหากษัตริย์เพื่อทรงเป็นสถาบันหลักที่จะต้องคงอยู่คู่กับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและทรงใช้อำนาจอธิปไตยนั้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยเรียกรูปแบบการปกครองนี้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและราชอาณาจักรไทยได้คงไว้ซึ่งการปกครองระบอบนี้ต่อเนื่องมาโดยตลอดทำนองเดียวกับประเทศต่าง ๆ ที่มีความเป็นมาของชาติและเอกราชแตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันประการหนึ่งคือ เอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของชาติ รวมถึงทรัพย์สินสมบัติของชาติจะมีกฎหมายห้ามกระทำการอันทำให้มีมลทินต้องเสื่อมสภาพเสียหายหรือชำรุด ข้อเรียกร้องที่เพิกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองพระราชสถานะขององค์พระมหากษัตริย์ว่าทรงเป็นประมุขของรัฐที่ผู้ใดจะกล่าวหาหรือละเมิดมิได้นั้น จึงเป็นการกระทำที่มีเจตนาทำลายล้างสถาบันพระมหากษัตริย์โดยชัดแจ้ง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการเซาะกร่อนบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตย

- ๒๖ -

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การออกมาเรียกร้องโจมตีในที่สาธารณะโดยอ้างการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ นอกจากเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง ใช้ถ้อยคำหยาบคาย และยังไปละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนอื่นที่เห็นต่างด้วย อันจะเป็นกรณีตัวอย่างให้บุคคลอื่นกระทำตาม ยิ่งกว่านั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีการดำเนินงานอย่างเป็นขบวนการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แม้การปราศรัยของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ เวทีธรรมศาสตร์จะไม่ทน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี จะผ่านไปแล้ว ภายหลังจากที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ยังปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ยังคงร่วมชุมนุมกับกลุ่มบุคคลกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้ยุทธวิธีเปลี่ยนแปลงรูปแบบการชุมนุม วิธีการชุมนุม เปลี่ยนตัวบุคคลผู้ปราศรัย ใช้กลยุทธ์เป็นแบบไม่มีแกนนำที่ชัดเจน แต่มีรูปแบบการกระทำอย่างต่อเนื่องโดยกลุ่มคนที่มีแนวคิดเดียวกัน การเคลื่อนไหวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ และกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นขบวนการที่มีเจตนาเดียวกันตั้งแต่แรก ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีพฤติการณ์กระทำซ้ำและกระทำต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีลักษณะของการปลุกกระดมและใช้ข้อมูลที่เป็นเท็จ มีลักษณะของการที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายและใช้ความรุนแรงในสังคม

ระบอบประชาธิปไตยมีหลักการสำคัญ ๓ ประการ คือ เสรีภาพ (LIBERTY) หมายถึง ทุกคนมีสิทธิที่จะคิด พูด และทำอะไรได้ที่ไม่มีการห้าม เสมอภาค (EQUALITY) หมายถึง ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และภราดรภาพ (FRATERNITY) หมายถึง บุคคลทั้งหลายมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันพี่น้อง มีความสามัคคีกัน

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยนั้น ปวงชนชาวไทยผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์มานานนับหลายร้อยปี พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขจึงได้รับความยินยอมจากปวงชนชาวไทยให้ทรงใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นเสาหลักสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น การกระทำใด ๆ ที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ต้องสิ้นสลายไป ไม่ว่าจะโดยวิธีการพูด การเขียน หรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลเป็นการบ่อนทำลาย ด้อยคุณค่า หรือทำให้อ่อนแอลง ย่อมแสดงให้เห็นถึงการมีเจตนาเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์

- ๒๗ -

การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ไม่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการอ้างสิทธิหรือเสรีภาพเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงหลักความเสมอภาค และภราดรภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่รับฟังความเห็นของผู้อื่น ไม่ยอมรับความเห็นที่แตกต่างของบุคคลจนถึงกับล่วงละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่นที่เห็นต่างด้วยการด่าทอ รบกวณพื้นที่ส่วนตัว ยุยงปลุกปั่นด้วยข้อเท็จจริงที่บิดเบือนจากความจริง ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงประจักษ์ว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีการจัดตั้งกลุ่มในลักษณะองค์กรเครือข่ายกระทำการใช้ความรุนแรงต่อเนื่อง บางเหตุการณ์ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีส่วนจุดประกายโดยการปราศรัยปลุกเร้าให้เกิดความรุนแรงในบ้านเมือง ทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ อันเป็นการทำลายหลักการความเสมอภาค และภราดรภาพ ผลของการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ นำไปสู่การล้มล้างระบอบประชาธิปไตยในที่สุด นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า การชุมนุมหลายครั้ง มีการทำลายพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ การแสดงออกโดยลบแสบสีน้ำเงินซึ่งหมายถึงองค์พระมหากษัตริย์ออกจากธงไตรรงค์ ข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เช่น การยกเลิกมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ การยกเลิกการบริจาคน และรับบริจาคนโดยเสด็จพระราชกุศล การยกเลิกพระราชอำนาจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ เป็นข้อเรียกร้องที่ทำให้สถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่เป็นไปตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของชาติไทยที่ยึดถือปฏิบัติกันตลอดมา ทั้งพฤติการณ์และเหตุการณ์ต่อเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ แสดงให้เห็นมูลเหตุจูงใจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ว่าการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มีเจตนาซ่อนเร้นเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ใช่เป็นการปฏิรูป

การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยไม่สุจริต เป็นการละเมิดกฎหมาย มีมูลเหตุจูงใจเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แม้เหตุการณ์ตามคำร้องผ่านพ้นไปแล้ว แต่หากยังคงให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รวมทั้งกลุ่มในลักษณะองค์กรเครือข่ายกระทำการดังกล่าวต่อไป ย่อมไม่ไกลเกินเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

- ๒๘ -

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง และสั่งการให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รวมทั้งกลุ่มองค์กรเครือข่ายเลิกกระทำการดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง

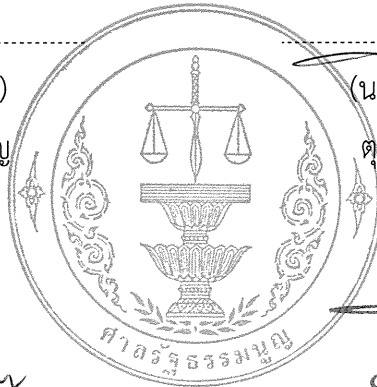

(คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔)

(นายทวิเกียรติ มินะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนฤตล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ